

С. Е. Федосєв

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ

fedoseev_st@mail.ru

Науковий керівник – Забранський В.Я.,

кандидат педагогічних наук, доцент

ВРАХУВАННЯ СОЦІОНІЧНОГО ТИПУ УЧНЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ІНТЕРАКТИВНОМУ НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ

Останнім часом вчителями математики усе частіше застосовуються інноваційні засоби, методи, форми навчання, зокрема інтерактивні навчальні технології. Інтерактивне навчання математики за комунікативно-діалогового підходу передбачає навчання у взаємодії учня з іншим учнем, групами учнів, взаємодії груп учнів (або пар учнів) між собою. Даний підхід дозволяє реалізувати цілі навчання математики, визначені державним освітнім стандартом, програмою з математики, та реалізувати цілі, пов'язані саме з інтерактивним навчанням. Сприяття реалізації заданих цілей вчителю допоможе здійснення диференційованого підходу при інтерактивному навчання. Тому **метою даної роботи** дослідження впливу соціонічного типу школяра на ефективну працездатність при інтерактивному навчанні математики.

Важливим для дослідження є розуміння дефініції соціонічного типу учня. У науковій літературі дається таке визначення соціонічного типу: *соціонічний тип (соціотип, тип інформаційного метобалізму, ТІМ, психотип)* – це тип структури мислення людини, який визначається взаємним розташуванням психічних функцій, що обробляють інформацію різних аспектів. Дане поняття є предметом розгляду молодшої науки «соціоніки», що виникла у 70-х роках ХХ століття на стику психології, соціології, інформатики, і яка вивчає інформаційну будову психіки людини, тобто спосіб сприйняття, переробки і видачі інформації людиною. Соціоніка розглядає 16 соціонічних типів, що утворюються шляхом поділу всього соціону (*соціон* – це одиниця людства або модель суспільства в мініатюрі; це одиниця інтегрального інтелекту людини) за чотирма юнговським дихотоміями (логіка-етика, інтуїція-сенсорика, екстраверсія-інтроверсія, ірраціональність-раціональність) [2].

У соціоніці відомий поділ усього соціону, що включає 16 соціонічних типів, на чотири «клуби за інтересами», у кожному з яких по 4 соціонічних типи. Приналежність до клубу визначається за інформаційними аспектами, що входять до блоку ЕГО. У «сайентистів» у цьому блоці – інтуїція і логіка, у «гуманітаріїв» – інтуїція та етика, у «соціалів» – етика і сенсорика, а в «управлінців» – сенсорика й логіка. Для наочності розподіл за клубами показано у таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл соціонічних типів («клуби за інтересами») (за В. В. Гуленко [1])

СОЦІАЛИ	Етико-сенсорний екстраверт (■ ○), (ЕСЕ) Сенсорно-етичний інтроверт (○ ■), (СЕІ) Етико-сенсорний інтроверт (▤ ●), (ЕСІ) Сенсорно-етичний екстраверт (● ▤), (СЕЕ)	Сенсорно-логічний екстраверт (● □), (СЛЕ) Логіко-сенсорний інтроверт (□ ●), (ЛСІ) Сенсорно-логічний інтроверт (○ ■), (СЛІ) Логіко-сенсорний екстраверт (■ ○), (ЛСЕ)	УПРАВЛІНЦІ
ГУМАНІТАРІ	Етико-інтуїтивний екстраверт (■ △), (ЕІЕ) Інтуїтивно-етичний інтроверт (△ ■), (ІЕІ) Етико-інтуїтивний інтроверт (▤ ▲), (ЕІІ) Інтуїтивно-етичний екстраверт (▲ ▤), (ІЕЕ)	Інтуїтивно-логічний екстраверт (▲ □), (ІЛЕ) Логіко-інтуїтивний інтроверт (□ ▲), (ЛІІ) Інтуїтивно-логічний інтроверт (△ ■), (ІЛІ) Логіко-інтуїтивний екстраверт (■ △), (ЛІЕ)	САЙЕНТИСТИ

Науково-дослідний (сайентистський) клуб (клуб логіків-інтуїтів). Основні області діяльності представників: науково-дослідна і конструкторська діяльність, аналіз і прогнозування. У представників даного типу вроджені задатки до успішного вивчення математики, задатки теоретичних аспектів вивчення наукових дисциплін, зокрема математики. Представників даного клубу можна умовно віднести до технологічної групи А в розподілі учнів за здібностями та рівнем пізнавальної активності. У дослідницьких областях найбільші успіхи мають представники даного клубу. Відомо, що більшість математиків і фізиків, які зробили відкриття світового масштабу, були сайентистами. Зокрема Нільс Абель, Рене Декарт, Леонід Канторович – *логіко-інтуїтивні інтроверти*; Альберт Ейнштейн, Галілео Галілей, Еваріст Галуа, Готфрід Лейбніц, П'єр Ферма – *інтуїтивно-логічні екстраверти*; Ісаак Ньютон – *логіко-інтуїтивний екстраверт*; Леонард Ейлер, Блез Паскаль, Анрі Пуанкаре – *інтуїтивно-логічні інтроверти*.

Управлінський клуб (клуб логіків-сенсориків). Основні області діяльності представників: налагодження процесів, виробництво, управління технікою, технічне сервісне обслуговування. Представники даного клубу також мають задатки, які сприяють опануванню математики. Їх особливістю є те, що вони вроджено потребують «опредметнити» знання, які вони мають. Тобто математика їм цікава

і корисна з точки зору практичного застосування у житті. Отже, для представників даного клубу, вчителів доцільно підбирати такі завдання, які не несуть виключно теоретичне значення, а підбирати завдання практичного змісту. Отримані знання і вміння учні надалі зможуть використати у професійній діяльності та у повсякденному житті.

Соціальний клуб (клуб етиків-сенсориків). Основні області діяльності представників: соціальне обслуговування, спілкування, налагодження контактів, медицина. Представники даного клубу не мають тих вроджених задатків до вивчення математики, які мають представники попередніх двох клубів. Вони можуть досягти непоганих результатів у вивченні математики шляхом постійної і копіткої роботи над засвоєнням певного матеріалу. Доречним у даному випадку буде згадати висловлення українського письменника Г. Тютюнника: «Талант – це крапля здібностей і море праці». Наші дослідження дають підставу стверджувати, що саме сенсорно-етичні особистості (соціали) є хорошими педагогами, вчителями математики. Через вроджені соціальні якості, представники даного клубу вміють, як правило, гарно пояснити навчальний матеріал іншим, створюючи позитивний мікроклімат у групі. Представники даного клубу можуть бути хорошими помічниками вчителя математики та консультантами груп.

Гуманітарний клуб (клуб етиків-інтуїтів). Основні області діяльності представників: культура і мистецтво, акторська діяльність, психологія, реклама і суспільні стосунки. Гуманітарії в першу чергу знаються на психології людей і їх духовних потребах [1]. Представники даного клубу зрідка досягають вагомих результатів у вивченні математики. Відповідно математика даним старшокласникам цікава більше як елемент їх загальної культури. Враховуючи особливості старшокласників, які належать до даного клубу, вчителів доцільно проуч із строго логічною математичною інформацією (яка є досить енергозатратною для цих учнів), давати завдання переважно «гуманітарного» спрямування: підготувати презентацію, інформацію про вчених-математиків, роль того чи іншого математичного об'єкту для прогресу людства тощо. Для таких учнів важко виявляти творчість у математичних роздумах. Для того щоб певний тип завдань був закріплений учнями, вчитель разом з учнями-гуманітаріями (або, наприклад, учень-сайентист з учнями гуманітарного клубу) мають виробити алгоритм розв'язання поставленого завдання і закріпити його шляхом розв'язування достатньої кількості завдань.

Ефективну працездатність у групах вчителів може забезпечити у тому випадку, коли буде забезпечений високий ступінь внутрішньої комфортності. Здійснити це можна шляхом об'єднання учнів у *соціонічні квадрати*: 1-а – *альфа* (ІЕ, СЕІ, ЕСЕ, ЛІІ); 2-а – *бета* (ЕІЕ, ЛСІ, СЛЕ, ІЕІ); 3-я – *гамма* (СЕЕ, ІЛІ, ЛІЕ, ЕСІ); 4-а – *дельта* (ЛСЕ, ЕІІ, ІЕЕ, СЛІ). Чотири соціонічні типи, що утворюють квадрат, характеризуються не тільки спільними установками, життєвими цінностями, світоглядом, а й міжособистісним взаєморозумінням та високою працездатністю.

Таким чином, належність учня до соціонічної квадрати та «клубу за інтересами» визначається природними задатками школяра. Робота в соціонічно чужій області для учня більш енергозатратна і малорезультативна. Врахування соціонічних типів школярів при інтерактивному навчанні сприяє підвищенню ефективності навчання математики.

Література

1. Гуленко В. В. Соционика идет в школу. Педагогам, родителям, детям о типах и отношениях / В. В. Гуленко, В. П. Тыщенко. – М.: Чёрная белка, 2010. – 280 с.
2. Прокофьева Т. Н. Соционика. Алгебра и геометрия человеческих взаимоотношений / Татьяна Николаевна Прокофьева. – М.: Гном-Пресс, 1999. – 46 с.

Анотація. Федосєєв С.Е. **Врахування соціонічного типу учня як передумова диференційованого підходу при інтерактивному навчанні математики.** У роботі розглянуті особливості, виділені специфічні характеристики представників соціонічних клубів і квадрат при інтерактивному навчанні учнів математики, врахування яких сприяє диференціації навчання.

Ключові слова: соціоніка, соціонічний тип, інтерактивне навчання, диференціація.

Аннотация. Федосеев С.Э. **Учет соционического типа ученика как предпосылка дифференцированного подхода при интерактивном обучении математике.** В работе рассмотрены особенности, выделенные специфические характеристики представителей соционических клубов и квадратов при интерактивном обучении учащихся математике, учет которых способствует дифференциации обучения.

Ключевые слова: соционика, соционический тип, интерактивное обучение, дифференциация.

Summary. Stanislav Fedoseev. **The consideration of pupils' socionic type as a prerequisite for a differentiated approach in the interactive teaching of Mathematics.** The author describes the features, highlights the specific characteristics of the representatives of socionic clubs and blocks in pupils interactive teaching of Mathematics. It promotes the differentiation of pupils teaching.

Key words: socionics, personality (socionic) type, interactive teaching and learning, differentiation.